28807 Vogelpest (Aviaire influenza)

Nr. 328 Brief van de staatssecretaris van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 28 oktober 2026

Door middel van deze brief informeer ik de Tweede Kamer over de recente ontwikkelingen rondom hoogpathogene aviaire influenza (HPAI, ook wel vogelgriep) en de extra maatregelen die ik heb genomen om de kans op besmetting van commerciële pluimveebedrijven en locaties met hobbymatig gehouden vogels te beperken.

Actuele situatie vogelgriep

Op 26 oktober jl. is HPAI vastgesteld op een legpluimveebedrijf in Lutjegast (Groningen), op 27 oktober jl. op een zorgboerderij in Middelie (Noord-Holland) en op 28 oktober bij een legpluimveebedrijf in Grootegast (Groningen). Dit zijn de eerste uitbraken bij gehouden pluimvee sinds 17 juli 2026. Ook in andere EU-lidstaten (waaronder Denemarken, Duitsland en Bulgarije) en in het Verenigd Koninkrijk zijn weer HPAI-uitbraken gemeld bij gehouden pluimvee.

Na een relatief rustige periode zijn in Nederland zowel levende als dode wilde vogels met HPAI aangetroffen. Ook zijn er in andere lidstaten meldingen van dode wilde vogels met HPAI. De vogeltrek is momenteel op gang gekomen, waardoor het risico op verspreiding van het virus in wilde vogels mogelijk nog verder toeneemt.

De Deskundigengroep Dierziekten zal op korte termijn bijeenkomen om een nieuwe risicobeoordeling uit te voeren. Gezien de situatie zal ik de komende periode vaker om een risicobeoordeling vragen. Door de actuele situatie en de ervaring van afgelopen jaren dat het aantal uitbraken vanaf oktober en november toeneemt, besluit ik om alvast extra maatregelen te nemen ter preventie van besmetting met HPAI-virus.

Preventieve maatregelen

Op basis van de recente ontwikkelingen, en het verwachte verhoogde risico op introductie van HPAI in gehouden vogelpopulaties, heb ik besloten een aantal extra maatregelen in te stellen. Hierbij heb ik een afweging gemaakt tussen dier- en volksgezondheid, dierenwelzijn, de maatschappelijke wens voor vrije uitloop, en de economische en praktische gevolgen voor houders van vogels. Het betreft de volgende maatregelen:

Landelijke ophok- en afschermplicht

Per direct geldt een landelijke ophokplicht voor houders van onder andere commercieel gehouden pluimvee en een afschermplicht voor hobbyhouders. Deze maatregel heeft tot doel het contact tussen gehouden en wilde vogels te minimaliseren, en daarmee de kans op besmetting te verkleinen. Ik ben mij ervan bewust dat deze maatregel grote gevolgen heeft voor onder andere

pluimveehouders met buitenuitloop en hobbyhouders van vogels. Desondanks acht ik de maatregel noodzakelijk om uitbraken zoveel mogelijk te voorkomen.

Aanpassing tentoonstellingsverbod

Naast de ophok- en afschermplicht heb ik besloten de huidige uitzonderingen op het tentoonstellingsverbod met risicovogels in te trekken. Dit betekent dat er vanaf nu een totaal tentoonstellingsverbod geldt voor risicovogels in Nederland. Ook deze maatregel is gericht op het beperken van het risico op verspreiding van HPAI. Ik realiseer mij dat dit ingrijpende gevolgen heeft voor hobbyhouders van risicovogels, maar acht de maatregel noodzakelijk om meer besmettingen met het virus te voorkomen.

Aanscherpen van het bezoekersverbod

Ook heb ik besloten tot het aanscherpen van het landelijke bezoekersverbod dat geldt voor vogelverblijfplaatsen die onderdeel zijn van een inrichtingen met commercieel gehouden vogels. Een bezoek is enkel toegestaan indien het noodzakelijk is voor de volksgezondheid, diergezondheid, het dierenwelzijn of de gezondheid van in de stal aanwezige personen. Dit bezoek dient eveneens plaats te vinden overeenkomstig een hygiëneprotocol en de bezoeker dient zich te registreren. De overige uitzonderingen op het bezoekersverbod, te weten indien zich geen hoenderachtigen, watervogels of loopvogels bevinden in de vogelverblijfplaats, of indien het bezoek plaatsvindt door personeel van de betreffende inrichting overeenkomstig een hygiëneprotocol, blijven gelden.

Oproep tot strikte naleving bioveiligheidsmaatregelen

De recente besmettingen zijn een teleurstellende ontwikkeling na een aantal maanden zonder uitbraken en met weinig wilde vogels met vogelgriep. De situatie heeft veel impact op alle betrokkenen. Het is van groot belang dat bioveiligheidsmaatregelen strikt worden nageleefd om de kans op introductie en verspreiding van HPAI te minimaliseren. Alle commerciële houders beschikken hiervoor over een verplicht bioveiligheidsplan. Daarnaast dient iedereen die in contact komt met wilde vogels er rekening mee te houden dat deze besmet kunnen zijn met vogelgriep. Bij het hanteren van wilde vogels of kadavers is het daarom belangrijk dat de veiligheidsmaatregelen in acht worden genomen zoals beschreven in de Leidraad omgang met wilde dieren met vogelgriep. Ik roep alle betrokkenen op om alert te blijven en zich te houden aan de geldende voorschriften.

Vaccinatie zou een belangrijke bijdrage kunnen leveren aan de preventie van uitbraken met vogelgriep. Daarom werk ik samen met de sector aan een plan van aanpak voor verplichte vaccinatie van legpluimvee, daarbij heb ik veel oog voor de handelsbelangen.

Dit plan stuur ik voor het eind van het jaar aan de Tweede Kamer. De komende periode zal ik de ontwikkelingen rondom de vogelgriepsituatie nauwlettend volgen en de Tweede Kamer daarover informeren.

De staatssecretaris van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur,
S.P.A. Erkens